

# PLÁN PROTI ŠIKANĚ

## ZŠ a MŠ Nučice

### Úvod:

Tento plán má žáka ochránit před jakoukoli formou šikany, zejména před fyzickou, psychickou a před kyberšikanou a ukazuje postupy řešení šikanování. Je zde popsáno, jaké prostředky a strategie učitelé využijí, aby šikanu rozpoznali a vymýtli. Klíčová je důsledná spolupráce všech učitelů na sledování celkového klimatu jednotlivých tříd.

### Šikana:

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Podoby šikanování jsou:

- 1) Přímá podoba šikany:
  - fyzické útoky v podobě bití
  - vydírání
  - loupeže
  - poškozování věcí
  - slovní útoky v podobě nadávek
  - pomluvy
  - vyhrožování
  - ponižování
  - sexuální obtěžování až zneužívání
  - kyberšikana prostřednictvím elektronické komunikace (útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky a sociální sítě apod.)
- 2) Nepřímá podoba šikany:
  - demonstrativní přehlížení
  - ignorování žáka či žáků

### Strategie primární prevence šikanování:

- všichni pedagogové důsledně pracují na **předcházení** školní šikaně v jakékoli formě
- **respektují** přitom věk dětí, konstelaci a klima ve třídě
- pedagog či jiný zaměstnanec **v případě jakéhokoli podezření** na šikanu **sdělí** své zjištění neprodleně kolegům, třídnímu učiteli či výchovnému poradci a podezřelé chování se bude monitorovat
- těžištěm specifické primární prevence jsou **třídnické hodiny**
- další důležitou součástí je **práce ve výukových předmětech**, které mají významný vztah k prevenci rizikového chování (občanská výchova, tělesná výchova, prvouka atd.) a také exkurze či školní výlety, kdy učitel dokáže lépe diagnostikovat vztahy mezi žáky

- v předmětu informatika pracovat s pojmem **kyberšikana**, nejen formálně a teoreticky, ale praktickými radami a doporučeními v bezpečném užívání médií
- v dalších předmětech je prevence realizována prostřednictvím **průřezových témat** podle Školního vzdělávacího programu školy, jako je například výchova demokratického občana, osobnostní a sociální výchova, mediální výchova

#### **Prevence v třídnických hodinách:**

- systematická práce se třídou (nutná spolupráce **všech** učitelů vyučujících ve třídě)
- práce se skupinovou dynamikou třídy (práce se vztahy mezi žáky ve skupině)
- podporovat **růst pozitivních vztahů** ve třídě, zvláště během skupinových prací, školních exkurzí a výletů, školních akademií a vánočních představení)

#### **Postup pedagogického pracovníka při řešení šikany:**

- 1) Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany v úzké spolupráci s metodikem prevence, výchovným poradcem a vedením školy.
- 2) Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, postupuje jako v předchozím případě.
- 3) V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitelku školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů vedení školy.
- 4) Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
- 5) Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

#### **Postup ředitele školy při řešení šikany:**

- 1) Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák, ...)
- 2) Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.
- 3) V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů.
- 4) Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.
- 5) V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
- 6) V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- 7) V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- 8) Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
- 9) Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

10) Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

### **Vyšetřování šikany:**

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou), dle Dr. Koláře:

- 1) Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- 2) Nalezení vhodných svědků.
- 3) Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- 4) Zajištění ochrany obětem.**
- 5) Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi (tento krok není nutný).

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

- 1) Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
- 2) Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- 3) Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
- 4) Pokračující pomoc a podpora oběti.
- 5) Nahlášení policii.
- 6) Vlastní vyšetřování.

### **Školní poradenské služby:**

- všichni pedagogové spolupracují s **výchovnou poradkyní**, se **školním metodikem prevence** a s **vedením školy**
- pedagogové, žáci i rodiče mohou využít poradenství na **www.minimalizacesikany.cz**, **www.sikana.org** či **www.prevence-info.cz**
- **krizová telefonní linka** k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče: **286 881 059, 116 000**

### **Spolupráce se specializovanými institucemi:**

Při předcházení případům šikany spolupracovat s institucemi:

- **v resortu školství** – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry
- **v resortu zdravotnictví** – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie
- **v resortu sociální péče** – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou)

Zpracoval: Bc. Miroslav Pražienka  
Revize a aktualizace 2018/2019: Ing. Tomáš Mrázek, školní metodik prevence